

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Е-МЕДИЦИНИ

Стаття присвячена трансформаційним процесам в українській системі охорони здоров'я.

Ключові слова: реформа медицини, телемедицина, мобільна медицина, медичні інформаційні системи.

Статья посвящена трансформационным процессам в украинской системе здравоохранения.

Ключевые слова: реформа медицины, телемедицина, мобильная медицина, медицинские информационные системы.

The article is devoted transformation processes in Ukrainian health care system.

Key words: reform medicine, telemedicine, mobile medicine, medical information systems.

Трансформаційні процеси, що відбуваються у різних сферах життя українського суспільства зумовлюють потребу реформування національної системи охорони здоров'я[1-3]. Стратегічною метою реформ у системі охорони здоров'я повинно бути підвищення якості та ефективності медичної допомоги. Це завдання є особливо актуальним для вітчизняної системи охорони здоров'я, у якій до цього часу не подолано істотного розриву між якістю медичних послуг та видатками на її фінансування. Загальні питання державного управління сферою охорони здоров'я були предметом наукових досліджень українських учених: А.Я. Базилевича, В.Д. Бакуменка; М.М. Білинської, Ю.В. Вороненко, І.Д. Герича, М.В. Гладія, З.С. Гладуна, Д.М. Джафарової, Є.Х. Заремби, В.В. Загороднього, Д.В. Карамишева, В.М. Князевича, В.М. Лехан, В.Ф. Москаленка, З.О. Надюка, Я.Ф. Радиша, В.М. Рудого, О.І. Сердюка, І.М. Солоненко та ін.. Проте, незважаючи на глибину розробки даної проблематики і не применшуючи вагомості й значущості внеску вказаних вчених, зазначимо, що теоретичні і практичні аспекти державного управління системою охорони здоров'я у процесі її реформування на засадах сімейної медицини в Україні досліджені недостатньо. Проблема удосконалення механізмів державного управління системою охорони здоров'я у процесі реформування стала предметом комплексного дослідження. Кардинальне реформування вимагає суттєвих змін структурно-функціональних моделей лікувальних закладів другого і третього рівнів надання медичної допомоги. Залишається невирішеною проблема забезпечення якості медичної допомоги та ролі держави у цьому процесі. Зважаючи на сучасні реалії українського суспільства – загострення соціально-економічних проблем, демографічні проблеми – також потребує удосконалення мотиваційний механізм у державному управлінні сферою охорони здоров'я. Електронна медицина - діяльність з використанням електронних інформаційних ресурсів у сфері охорони здоров'я та забезпечення оперативного доступу медичних працівників та пацієнтів до них. Е-медицина є відносно новим терміном охорони здоров'я за підтримки електронних процесів і комунікацій, що почав набувати розповсюдження у світі. З 2011 року у світі визнається все більша необхідність посиленого захисту спеціалізованих ресурсів е-медицини від кібератак, що вимагає розробки більш надійної інфраструктури в області електронної медицини, яка зможе витримати зростаючі загрози.

Термін Е-медицина включає в себе широкий спектр послуг та систем, які знаходяться на перетині медицини, охорони здоров'я та інформаційних технологій, у тому числі[1-3]:

- Електронні медичні картки: дозволяють обмін даними про пацієнта між медичними фахівцями;
- Електронний рецепт: електронний доступ до надання призначень, друк рецептів та електронна передача рецептів від лікарів до фармацевтів;
- Телемедицина: методи лікування на відстані, в тому числі телемоніторинг стану пацієнтів;

- Інформування населення: використання електронних ресурсів для інформування пацієнтів, забезпечення обізнаності населення з питань охорони здоров'я;
- Віртуальні медичні бригади складаються з медичних фахівців, що обмінюються інформацією про пацієнтів за допомогою цифрового обладнання веб-конференцій;
- Мобільна медицина включає в себе використання мобільних пристроїв для збору даних про стан пацієнта, які передаються лікарям, а також моніторинг життєво важливих органів пацієнта, пряме надання допомоги;
- Медичні інформаційні системи: спеціалізовані програми для планування графіку прийому лікарями пацієнтів, управління даними пацієнта, управління розкладом роботи та завдань, пов'язаних із організацією охорони здоров'я.

Предметна галузь Е-медицини надає сучасні методи діагностики, моніторингу та оцінки стану здоров'я людини, що допомагають визначити зміни стану організму у залежності від зовнішніх і внутрішніх чинників. Важливим є індивідуалізація процесу підбору оптимального раціону залежно від характеристики стану функцій організму.

В Україні завершено підготовчий етап із впровадження в органах виконавчої влади електронного документообігу на базі електронного цифрового підпису, а саме: розроблено комплекс єдиних форматів та протоколів електронного документообігу та електронного цифрового підпису, формування яких відбувалось за широкою участю представників бізнесу, науковців та спеціалістів державних органів; офіційно визначено порядок електронного обміну службовими документами, що є передумовою для інтеграції різномірних інформаційних систем, що забезпечують їх сумісність та ефективну взаємодію. Завершено етап первісного оснащення державних органів сучасною обчислювальною технікою та створення відповідної інформаційно-технологічної та комунікаційної інфраструктури забезпечення їхньої діяльності. Актуальною залишається проблема доступу громадян та організацій до мережі Інтернет, особливо в сільській місцевості, невеликих містах та віддалених районах. Не сформована єдина інфраструктура міжвідомчого обміну даними в електронній формі. Відомості в діючих державних інформаційно-аналітичних системах недоступні іншим органам державної влади для оперативного використання. Використання недокументованих форматів даних, протоколів обміну, інших закритих інформаційних технологій і відсутність єдиних класифікаторів, довідників і схем даних обмежують можливість застосування автоматизованих засобів пошуку та аналітичної обробки інформації. Відсутня єдина система планування і моніторингу ефективності реалізації державних програм і проектів, а також доступ до цієї інформації громадян. Проблеми, що перешкоджають впровадженню елементів електронного урядування у діяльності органів державної влади, носять комплексний міжвідомчий характер і не можуть бути вирішені на рівні окремих органів державної влади. Розвиток електронного урядування потребує побудови складних і гнучких систем, вимагає проведення скоординованих організаційно-технологічних заходів і погоджених дій органів державної влади в рамках єдиної державної політики. Метою впровадження електронного урядування в Україні є розвиток електронної демократії задля досягнення європейських стандартів якості електронних адміністративних послуг, відкритості та прозорості влади для громадян, представників бізнесу та громадських організацій. При цьому мова йде про використання можливостей ІКТ для переходу до нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян, що передбачає: підвищення якості та доступності державних послуг для громадян, спрощення процедур та скорочення адміністративних витрат; підвищення якості адміністративних та управлінських процесів, забезпечення контролю за результативністю діяльності органів виконавчої влади з одночасним забезпеченням належного рівня інформаційної безпеки; забезпечення відкритості інформації про діяльність органів виконавчої влади, розширення доступу до неї та надання можливості безпосередньої участі громадян та інститутів громадянського суспільства у процесах підготовки та експертизи проектів рішень, які приймаються на всіх рівнях державного управління.

Стратегічні завдання з розвитку електронного урядування необхідно визначити відповідно до тих переваг, які надають ці технології у розвитку суспільства та держави: забезпечення прав громадян на доступ до всіх видів відкритої державної інформації, що має індивідуальну та суспільну значимість; залучення громадян до участі у державних справах; вдосконалення технології державного управління; подолання інформаційної нерівності; організація надання послуг фізичним особам в інтегрованому вигляді через Інтернет; надання громадянам можливості навчатися протягом всього життя. Для вирішення зазначених завдань необхідно вжити наступних заходів: створити нормативно-правову та методологічну базу, що дозволяє державі, громадянам і організаціям функціонувати в умовах інформаційного суспільства; розробити єдину архітектуру електронного урядування, яка повинна офіційно зафіксувати структуру електронного урядування в Україні; створити ефективну організаційну інфраструктуру; оптимізувати структуру державного апарату, провести реінжиніринг робочих процесів державних органів; удосконалити систему інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень; створити державну систему контролю діяльності органів державної влади, впровадити відомчі інформаційні системи планування та управлінської звітності; провести аналіз технологічної готовності інформаційних систем органів державного управління до їхньої інтеграції в інфраструктуру електронного урядування, на основі якого розробити та реалізувати середньострокову програму усунення технологічної нерівності окремих інформаційних систем; інтегрувати інформаційні ресурси та системи органів державної влади, створити єдину інфраструктуру, яка забезпечить ефективну міжвідомчу та міжрегіональну інформаційну взаємодію та взаємодію з громадянами і організаціями; сформулювати стратегію підвищення якості та доступності державних послуг, основою якої є впровадження єдиних стандартів надання державних послуг, надання таких послуг в інтегрованому вигляді через мережу Інтернет, поетапне переведення частини державних послуг, що мають вартісне вираження, в систему державних електронних послуг, що відповідає реальним потребам населення; організувати систему обліку та контролю за результатами розгляду звернень громадян; організувати центри суспільного універсального доступу до державних інформаційних ресурсів і послуг; розробити систему моніторингу формування електронного урядування, методологію та механізм оцінки рівня використання технологій електронного урядування в державних та місцевих органах влади, що забезпечить керованість процесу впровадження електронного урядування; вдосконалити систему підготовки та перепідготовки кадрів; вирішити питання ресурсного забезпечення заходів. Впровадження електронного урядування є не самоціллю, а засобом підвищення ефективності. Організаційні основи електронного урядування повинні забезпечувати: розвиток і широке впровадження в діяльність органів виконавчої влади засобів забезпечення віддаленого доступу громадян і організацій до інформації про діяльність державних органів на основі сучасних технологій; надання державних послуг з використанням багатофункціональних центрів та Інтернету на основі створення єдиної інфраструктури забезпечення юридично значущої міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії та взаємодії державних органів з громадянами і організаціями; створення захищеної системи міжвідомчого електронного документообігу; впровадження відомчих інформаційних систем планування і звітності та створення єдиної системи контролю результативності діяльності органів виконавчої влади; формування нормативно-правової бази, що регламентує порядок і процедури збору, зберігання і надання відомостей, що містяться в державних інформаційних системах, обміну інформацією в електронному вигляді між органами державної влади, громадянами і організаціями, а також контролю за використанням державних інформаційних систем.

З цією метою необхідно здійснити комплекс заходів організаційного та технологічного характеру. Організаційні: створення ефективної організаційної інфраструктури реалізації відповідних проектів; проведення адміністративної реформи, організаційних перетворень в урядових структурах з урахуванням результатів аналізу та систематизації інформаційних відносин; розроблення регламенту взаємодії урядових структур з метою спільного

обслуговування населення; модернізація урядової системи документообігу в умовах використання інформаційних технологій; організація пунктів колективного доступу населення до системи урядових послуг в режимі он-лайн; створення умов для інтеграції систем електронного урядування та систем безготівкового обігу грошей; створення умов формування внутрішньої мотивації урядів, державних службовців для застосування комп'ютерних інформаційних технологій в процесі обслуговування населення та бізнесових структур підвищення комп'ютерної грамотності населення, зокрема за рахунок впровадження інформаційних технологій в процес навчання. Технологічні: створення сучасної мультисервісної телекомунікаційної мережі, особливо в містах; інформатизація всіх внутрішніх управлінських процесів урядових структур; створення інтегрованого інформаційно-телекомунікаційного середовища урядових структур, у тому числі на базі спеціальної інформаційно-телекомунікаційної системи органів виконавчої влади; забезпечення інтерактивності в урядових комп'ютерних інформаційних системах; максимальна уніфікація інформаційних процесів та процедур; максимальне використання існуючих систем збору, оброблення та збереження накопиченої інформації; технічного забезпечення усіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування інформаційно-комунікаційними технологіями та їх підключення до локальної електронної мережі; підвищення якості існуючого зв'язку; здійснення заходів щодо захисту інформації, методів фільтрації й запобігання розповсюдженню забороненої законодавством інформації. В умовах побудови інформаційного суспільства модель державного управління [1-3] повинна відповідати технології електронного урядування. Реалізація технологічних рішень електронного урядування вимагає певної адаптації системи державного управління до нових умов функціонування. З одного боку роль органів влади повинна бути переглянута з наближенням їх діяльності до умов ринку, конкуренції та обслуговування громадян. Нова концепція управління публічного менеджменту змінює роль держави та делегує частку управлінських функцій громадам та громадянам. З іншого боку залишає за собою функції щодо захисту прав та свобод громадян, контролю за додержанням норм та вимог чинного законодавства. В цих умовах державне управління стає більш гнучким. Встановлюються нові зв'язки між владою, громадянським суспільством та бізнесом. Через механізми державного управління, з урахуванням нових викликів інформаційного суспільства, реалізується ряд функцій держави з питань організації, координації, регуляторної діяльності, контролю. В сучасних умовах управління значну роль відіграють політичні важелі впливу на уряд та технологію прийняття рішень з основних питань розвитку суспільства. За цих умов збільшується роль та участь громадян, як електорату політичних сил, що в свою чергу передбачає організацію діалогу влади та суспільства, створення адекватних механізмів такої взаємодії. Ефективне управління в таких умовах, для збереження злагодності у суспільстві та тенденцій розвитку, повинно базуватися на достовірній інформації. Модель державного управління повинна відповідати вимогам конкретних періодів побудови інформаційного суспільства. До складу моделі повинні увійти: компоненти системи державного управління; функції та завдання органів державної влади та місцевого самоврядування; інформаційна інфраструктура держави; показники розвитку інформаційного суспільства. Управління процесами розвитку інформаційного суспільства, в першу чергу, здійснюють органи державної влади, які планують, організують та координують виконання завдань розвитку інформаційного суспільства. Органи виконавчої влади в межах своїх повноважень повинні розробити відповідні галузеві програми розвитку інформаційного суспільства. (наприклад, Міністерство охорони здоров'я – програму інформатизації медицини). Механізмами державного управління процесами розвитку інформаційного суспільства є: нормативно-правове регулювання діяльності органів влади, юридичних та фізичних осіб в інформаційній сфері та відповідне фінансове заохочення, удосконалення освітянської діяльності серед державних службовців та громадян щодо питань та завдань розвитку інформаційного суспільства, удосконалення організаційної структури органів влади та їх функцій.

Зворотній зв'язок в системі державного управління розвитком інформаційного суспільства повинен забезпечити органи управління необхідною інформацією щодо стану об'єкту управління, тобто інформацією щодо значення показників стану розвитку інформаційного суспільства. Такою інформацією повинні бути показники державних статистичних спостережень, які сьогодні в цій сфері майже відсутні, або не відповідають вимогам щодо забезпечення сталого управління розвитком інформаційного суспільства. Крім того, система статистичних спостережень має велику інерційність.

Сьогоднішній стан системи управління розвитком інформаційного суспільства в Україні характеризується наявністю тільки окремих її складових. Не визначено конкретні цілі та результати, які планується досягти на певних етапах розвитку інформаційного суспільства. Органи управління повинні змінюватися в процесі управління, удосконалюючи свою структуру та функції. Зворотного зв'язку в існуючій системі державного управління розвитком інформаційного суспільства майже не існує. Система прийняття рішень має неоперативний характер, в ній відсутні чітко визначені цілі управління, стратегії їх цілей тощо. З метою підвищення ефективності функціонування системи державного управління впровадженням електронного урядування необхідно здійснити такі основні заходи: визначити конкретні цілі та завдання електронного урядування; розробити систему показників оцінки стану впровадження електронного урядування; забезпечити зворотній зв'язок; підвищити координацію діяльності всіх органів державної влади; здійснити дійове науково-методичне, організаційно – технічне, інформаційно-аналітичне, нормативно-правове, ресурсне забезпечення впровадженню електронного урядування[1,2]. Ефективним засобом забезпечення оперативного та сталого управління впровадження електронного урядування є удосконалення зворотного зв'язку та впровадження інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління впровадженням електронного урядування, яке на підставі аналізу наявної інформації та математичного моделювання процесів розвитку спроможне здійснювати прогнози та дозволить компенсувати затримку у контурі управління та своєчасно формувати управлінські рішення. Інформаційно-аналітична система повинна інтегруватися у контур управління та має включати такі складові: збір та накопичення інформації щодо стану впровадження електронного урядування; виявлення тенденцій та розробка прогнозів з впровадження електронного урядування; підготовка управлінських рішень; доведення рішень до виконавців; контроль виконання рішень. Для успішного функціонування такої моделі повинні бути визначені: перелік соціальних стандартів, які очікується досягти на різних етапах впровадження електронного урядування; інформація, збір якої передбачається здійснювати в межах процесів управління; регламент збору інформації; алгоритми обробки та аналізу інформації; механізми побудови прогнозних показників; механізми громадського контролю за станом виконання запланованих заходів. Сучасний стан інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень та використання аналітичних моделей органами влади знаходиться на низькому рівні, у тому числі в сфері управління впровадження електронного урядування.

Основна задача підвищення ефективності державного управління в цій сфері полягає в удосконаленні структури та функцій органів державної влади та місцевого самоврядування, створенні системи їх інформаційно-аналітичного забезпечення. Оперативність діяльності досягається впровадженням системи збору інформації від всіх органів виконавчої влади по визначеному регламенту, використанням системи електронного документообігу і електронного підпису, застосуванням математичних моделей прогнозування результатів на різних етапах. Технічною та технологічною базою електронного урядування є його інформаційна інфраструктура, основними компонентами якої є: інформаційна система органів виконавчої влади, що забезпечує реалізацію єдиної точки входу до відомчих інформаційних систем, орієнтованих на надання інтерактивних послуг громадянам і організаціям; український центр розвитку електронного урядування; єдиний веб портал електронного урядування[2,3]; технологічний центр, який є компонентом інфраструктури відкритих ключів, що є основою для забезпечення захищеного інформаційного обміну, санкціонованого доступу до послуг, що

надаються відомчими інформаційними системами, а також підтвердження авторства електронних документів. Зазначене свідчить про необхідність неухильного дотримання органами державної влади законодавства у сфері інформатизації, визначення пріоритетних напрямів інформатизації відповідних галузей з метою забезпечення комплексності та цілісності виконання робіт з інформатизації та недопущення створення передумов отримання неякісних послуг. Впровадження проектів регіональних програм інформатизації передбачає розвиток інформаційної інфраструктури в областях у напрямку створення єдиного телекомунікаційного середовища у соціальній та економічній сферах, що забезпечить оперативну взаємодію державного, міжгалузевого, регіонального та районного рівнів управління. Впровадження технологій електронного урядування можливо забезпечити в рамках реформування на сучасних засадах всієї системи публічної влади. Це потребує модернізації системи державного управління. Завдання розбудови системи публічної адміністрації в Україні є таким, яке потребує значного часу та ресурсів. Значною проблемою української публічної адміністрації в сучасних умовах є певна несистемність та, у багатьох випадках, невизначеність її взаємовідносин з кінцевими споживачами адміністративних послуг. Однією з технологій публічного менеджменту є електронний уряд, що використовує корпоративні методи обробки і передачі інформації. З огляду на те наведемо декілька прикладів документів загальнодержавного значення. Однією із істотних умов запровадження технологій електронного урядування є наявність електронних інформаційних ресурсів, які характеризуються різноманітними формами надання інформації, організаційними та технологічними рішеннями, та кількість яких збільшується одночасно із стрімким розвитком інформаційних технологій. Інформаційно-телекомунікаційна система органів державної влади створить умови для надання широкого спектру інформаційних послуг населенню. Однією із умов надання послуг за допомогою технологій електронного урядування є наявність в державі системи масових електронних платежів[1,2].

ВИСНОВОК

Електронна медицина є новим поняттям для України. Основним підходом до реформування медичної галузі в Україні є створення єдиної, інтегрованої інформаційно-аналітичної системи обліку стану здоров'я громадян на основі електронної ідентифікації пацієнтів в закладах охорони здоров'я, збору даних профілактичних обстежень з метою подальшого використання в аналітичних, експертних та статистичних системах. Відповідно до програми Європейського Союзу "Європейська стратегія здоров'я 2020" в Україні необхідно розробити та забезпечити виконання Загальнодержавної програми "Здоров'я - 2020: український вимір", що сприятиме вдосконаленню підходів до методів розв'язання актуальних проблем у галузі охорони здоров'я. Е-медицина повинна забезпечувати взаємодію між пацієнтами, медичними працівниками та установами за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Основними напрямками діяльності в галузі розвитку Е-медицини має бути: впровадження автоматизованих інформаційних галузевих систем, які дадуть змогу перейти до ведення медичної документації в електронному вигляді; розвиток телемедицини; удосконалення розвитку системи моніторингу стану здоров'я населення; створення та впровадження нових комп'ютерних технологій профілактики захворювань, діагностики, забезпечення лікувальних процесів; створення загальнодоступних електронних медичних ресурсів; розробка методів діагностики та побудови власної парадигми здоров'я методами Е-медицини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Автоматизована система управління охороною здоров'я / І.І. Фуртак, А.Я. Базилевич, А.І. Голунов [та ін.] // Ефективність державного управління в контексті Європейської інтеграції: матеріали щорічних наук.-практ. конф., 23 січня 2002 р. / за ред. А.О. Чемериса. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2004. – ч.І. – с. 269-271.

2. Базилевич Я. П. Інформаційне забезпечення експерименту "Сімейний лікар" / Я. П. Базилевич, А. А. Пірогов // Сімейний лікар. – Львів, 1989. – С. 61-62.
3. Застосування інформаційних технологій у підвищенні ефективності роботи сімейного лікаря / О. К. Баланкін, Л. М. Шілкіна, Г. М. Дубінська, А. Б. Терещевський // Матеріали першого українського з'їзду сімейних лікарів. – Київ, Львів, 2001. – С. 19.

**І.О. МАКАГОНОВ, О.М. ВЕРГУН,
А.Р. ВЕРГУН, О.Г. МАРКО**

ЛЕЙОМІОМА МАТКИ У ЖІНОК ФЕРТИЛЬНОГО ВІКУ : СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЕТИОЛОГІЇ, ПАТОГЕНЕЗУ ТА ЛІКУВАННЯ (огляд літератури)

Наведений огляд сучасної літератури про теорії розвитку лейоміоми матки. Підтверджується роль прогестерону в індукції мітогенного ефекту факторів росту.

Ключові слова: лейоміома матки, етіологія, патогенез, фертильний вік, органозберігаюче лікування.

Представлен обзор современной литературы о теориях развития лейомиомы матки. Подтверждается роль прогестерона в индуцировании митогенного эффекта факторов роста.

Ключевые слова: лейомиома матки, этиология, патогенез, детородный возраст, органосохраняющее лечение.

The review of modern literature is presented about the existent theories of uterine leiomyoma development. Role of progesteron is confirmed in induction mitogenic effect of growth factors.

Key words: uterine leiomyoma, etiology, pathogtnesis, fertile age, surgical treatment.

Враховуючи низьку народжуваність та високу смертність населення України, проблема збереження репродуктивного здоров'я жінки на теперішній час – одна з найбільш актуальних в акушерстві та гінекології [4, 35-37]. Серед частих причин зниження або втрати фертильності жінками особливе місце займають доброякісні гормонозалежні пухлини геніталій, найчастіше лейоміома матки, – доброякісна пухлина із м'язових та сполучно-тканинних елементів, яка вважається найпоширенішим доброякісним захворюванням жіночих статевих органів [12, 38, 39]. Лейоміома матки є однією з основних причин гінекологічної захворюваності. Існує багато визначень для цієї доброякісної пухлини матки: «міома», «фіброма» та інші, але термін «лейоміома» у сучасній гінекології є загальновизнаним [24, 42, 43, 48]. За даними літератури [12, 28-30] ця патологія зустрічається у 20-75% жінок репродуктивного віку. Значно погіршують самопочуття і знижують якість життя жінок у віці їх найбільшої професійної та соціальної активності такі прояви даної патології, як мено-метрорагії, симптоми здавлювання прилеглих органів, больовий синдром [1, 31, 33, 47, 51]. Незважаючи на те, що лейоміома є найбільш поширеною пухлиною органів жіночої статевої системи і вивченню проблеми присвячено безліч наукових робіт, причини її виникнення та механізми розвитку остаточно не з'ясовані [41, 46]. Активно ведеться дискусія щодо істинної природи та морфогенезу лейоміоми – чи є вона справжньою пухлиною з вираженими проліферативними властивостями, чи це лише доброякісний проліферат м'язових волокон [21, 22]. За даними деяких авторів порушення репродуктивної функції у формі первинного чи вторинного непліддя у пацієнток з лейоміомою матки становить 60-70% [16, 40, 50]. Тенденція останніх років, яка пов'язана зі збільшенням захворюваності на лейоміому серед жінок репродуктивного віку, а також типовим для сучасного суспільства пізнім дітонароджуванням, призводить до появи контингенту жінок з лейоміомою матки із нереалізованими репродуктивними планами [20, 31-33]. Первинна